

พฤติกรรมการณ์การขนยาเสพติดของกลางในรถ*

BEHAVIOR OF DRUG TRAFFICKING IN CAR

ธารินทร์ กุลประยัตน์

Tarin Kulpreeyawat

มหาวิทยาลัยภาคกลาง

University of Central, Thailand

E-mail: kultarin@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติการณ์การขนยาเสพติดของกลางในรถ และเพื่อศึกษาการรับฟังพยานหลักฐานในคดีที่พบยาเสพติดของกลางในรถ งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเอกสารโดยศึกษาข้อมูลจากคำพิพากษาศาลฎีกา บทบัญญัติของกฎหมาย ตำรา ผลการวิจัยพบว่า คดีที่ขนยาเสพติดในลักษณะที่ซุกซ่อนอยู่ในรถยนต์ ศาลฎีกาถือว่ารถยนต์ของกลางเป็นทรัพย์สินที่ใช้ในการกระทำความผิด จึงต้องริบรถยนต์ของกลางตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 33 (1) แต่คดีที่ขนยาเสพติดในลักษณะที่ไม่ได้ซุกซ่อนอยู่ในรถยนต์ เช่น ไว้ในบริเวณหน้ารถด้านคนขับ หรือไว้ในที่พื้นวางเท้าหลังเบาะคนขับรถยนต์ ศาลฎีกาถือว่ารถยนต์ของกลางไม่ใช่ยานพาหนะซึ่งได้ใช้ในการกระทำความผิดฐานมียาเสพติดไว้ในครอบครองโดยตรง จึงไม่อาจริบได้ ส่วนการรับฟังพยานหลักฐานในคดีที่พบยาเสพติดของกลางในรถนั้น ศาลต้องพิจารณาคำเบิกความของพยานโจทก์ซึ่งเป็นเจ้าพนักงานตำรวจชุดจับกุมโดยปกติจะต้องมาเบิกความสองปากหรือสามปากซึ่งเป็นพยานคู่ คำเบิกความของพยานคู่ต้องไม่แตกต่างกันในข้อสาระสำคัญ หากเบิกความแตกต่างกันในสาระสำคัญ ศาลถือว่ามิพิรุทธ์และไม่รับฟังคำเบิกความของพยานโจทก์ ผู้เขียนมีข้อเสนอแนะ ดังนี้ 1) การขนยาเสพติดควรวางยาเสพติดไว้ในห้องโดยสารรถยนต์ และไม่ควรถัดแปลงส่วนใดของรถยนต์ให้เป็นที่ยาเสพติด 2) เจ้าพนักงานตำรวจชุดจับกุมควรซ้อมเบิกความก่อนวันนัดเบิกความหนึ่งวันเพื่อไม่ให้เบิกความแตกต่างกันในข้อสาระสำคัญ

คำสำคัญ: ยาเสพติด, ของกลาง, พยานหลักฐาน

* Received November 9, 2022; Revised November 9, 2022; Accepted December 7, 2022

Abstract

This research article aims to study behavior of drug trafficking in a car and to study weighing evidence in the case where drugs were found in car. This documentary research is composed of gathered data from the Supreme Court's judgments, statutory provisions and textbooks. The findings revealed that the case where the drug was found hidden in car, the Supreme Court held that the car was used in committing a crime, so it must be confiscated according to the Criminal Code, Section 33 (1). But in the case where drug was found apparently in a car, such as on the dashboard or on the car floor behind the driver's seat. The Supreme Court held that the car was not used directly in committing a crime, therefore it cannot not be forfeited. As for weighing evidence in the case where drugs were found in car, the court must consider the testimony of prosecution witnesses, which are police officers in the raid, normally two or three witnesses are required to testify. The testimony of witnesses must not differ in material matters. If the testimony of witnesses differs materially, the court will consider the testimony to be suspicious, and do not listen to the testimony of plaintiff's witnesses. Researcher has two suggestions as follow. Firstly, drug should be placed in car cabin, and any part of car should not be modified in order to transport drug. Secondly, police officers in the raid should rehearse their testimony one day before the testimony day in order not to testify on any material differences.

Keywords: drug, exhibit, evidence

บทนำ

ปัญหายาเสพติดเป็นภัยอันตรายที่คุกคามมวลมนุษยชาติทั่วโลก เป็นเหตุหนึ่งที่ทำให้คุณภาพชีวิตของประชากรต่ำลง ซึ่งส่งผลกระทบต่อพัฒนาประเทศและก่อให้เกิดปัญหาทางสังคมที่บั่นทอนเศรษฐกิจและความมั่นคงของประเทศ ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของยาเสพติดเป็นอย่างมากเช่นกัน เมื่อพิจารณาจากสถิติการจับกุมคดียาเสพติดภาพรวมทั่วประเทศ ประจำปีงบประมาณ 2563 - 2564 ข้อมูลสถิติย้อนหลัง 2 ปี ก็พบว่า ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 มีการจับกุมคดียาเสพติดทั้งหมด 337,186 คดี ผู้ต้องหา 350,758 คน ของกลางยาบ้า 554.7 ล้านเม็ด ไอซ์ 26,662 กิโลกรัม เฮโรอีน 4,520 กิโลกรัม คีตามีน 1,350 กิโลกรัม โคเคน 45 กิโลกรัม แอ็กซ์ตาซี 447,213 เม็ด

และกัญชา 41,573 กิโลกรัม (โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 มีการจับกุมคดียาเสพติดทั้งหมด 324,552 คดี ผู้ต้องหา 338,560 คน ของกลางยาบ้า 319.1 ล้านเม็ด ไอซ์ 23,872 กิโลกรัม เฮโรอีน 597 กิโลกรัม คีตาามีน 1,342 กิโลกรัม โคเคน 23 กิโลกรัม แอ็กซ์ตาซี 510,223 เม็ด และกัญชา 9,227 กิโลกรัม) (สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กระทรวงยุติธรรม, 2564)

จากข้อมูลสถิติดังกล่าวแสดงให้เห็นว่ายังมีการจับกุมปราบปรามยาเสพติดมากขึ้น จำนวนคดียาเสพติดและจำนวนผู้ต้องหาที่ยังกลับเพิ่มจำนวนมากตามไปด้วย ยาเสพติดถูกขนส่งและกระจายการจำหน่ายออกไปด้วยรถยนต์ พฤติการณ์การขนยาเสพติดของกลางในรถก็มีสองลักษณะ ได้แก่ ลักษณะดัดแปลงตัวรถเพื่อซุกซ่อนยาเสพติดและลักษณะที่ไม่ได้ดัดแปลงตัวรถโดยเพียงแต่วางยาเสพติดไว้ในห้องโดยสารของรถ โดยอาจวางไว้ใต้เบาะคนขับหรือหลังเบาะคนขับ จึงทำให้เกิดข้อสงสัยว่าการขนยาเสพติดในสองลักษณะดังกล่าวมีผลในทางกฎหมายแตกต่างกันอย่างไร นอกจากนี้ ก็ยังทำให้เกิดข้อสงสัยเกี่ยวกับการรับฟังพยานหลักฐานในคดีที่พบยาเสพติดของกลางในรถว่าศาลมีดุลพินิจในการรับฟังพยานหลักฐานของโจทก์อย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติการณ์การขนยาเสพติดของกลางในรถ
2. เพื่อศึกษาการรับฟังพยานหลักฐานในคดีที่พบยาเสพติดของกลางในรถ

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) กล่าวคือ เป็นการวิจัยเอกสาร (Documentary research) โดยศึกษารวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์จากบทบัญญัติของประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 33 (1) และ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 227 ตำรา คำพิพากษาศาลฎีกาและข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต

ขอบเขตการวิจัย งานวิจัยนี้มีขอบเขตที่มุ่งแสวงหาความเข้าใจเกี่ยวกับพฤติการณ์การขนยาเสพติดของกลางในรถ โดยจำแนกคำพิพากษาศาลฎีกาคดียาเสพติดเป็นการขนยาเสพติดที่มีลักษณะซุกซ่อนยาเสพติดและลักษณะที่ไม่ได้ซุกซ่อนยาเสพติด เพื่อทำความเข้าใจว่ารถยนต์ที่ใช้ในการขนยาเสพติดของกลางนั้นเป็นทรัพย์สินที่ใช้ในการกระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 33 (1) หรือไม่ นอกจากนี้ ยังมุ่งแสวงหาความเข้าใจการรับฟังพยานหลักฐานในคดีที่พบยาเสพติดของกลางในรถ โดยนำคำพิพากษาศาลฎีกามาเป็นตัวอย่างในการอธิบายบทบัญญัติของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 227 ให้เห็นภาพชัดเจนขึ้น

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1 ที่ว่าเพื่อศึกษาพฤติกรรมการขนยาเสพติดของกลางในรถนั้น ผลการวิจัยพบว่า สามารถแยกได้ 2 กรณี ดังนี้

1. กรณีการขนยาเสพติดของกลางในรถในลักษณะซุกซ่อน ศาลฎีกาถือว่าเป็นการดัดแปลงยานพาหนะเพื่อใช้ในการกระทำความผิด ได้แก่

1.1 คดีที่พบยาเสพติดของกลางซ่อนไว้ใต้พวงมาลัยรถยนต์

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2749/2543 ความผิดฐานมีเมทแอมเฟตามีน ไว้ในครอบครองเพื่อขายตามพระราชบัญญัติวัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518 มาตรา 13 ทวิ วรรคหนึ่ง, 89 และพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 มาตรา 15, 67 เป็นความผิดที่เกิดขึ้นและมีอยู่ต่อเนื่องกันไปตลอดเวลา นับตั้งแต่ได้เมทแอมเฟตามีนของกลางมาจนกระทั่งขนเคลื่อนย้ายไป การที่จำเลยที่ 1 นำเมทแอมเฟตามีน 245 เม็ด ที่ได้มาทั้งหมดไปซุกซ่อนไว้ใต้พวงมาลัยรถยนต์ของกลางแล้วร่วมกับจำเลยที่ 2 ที่ 3 และที่ 4 นำรถยนต์ของกลางเคลื่อนที่ไปตามถนนหลวงล้วนเป็นการกระทำที่เกิดขึ้นในขณะที่การกระทำความผิดยังต่อเนื่องไม่ขาดตอน ถือได้ว่ารถยนต์ของกลางที่นำมาใช้ลำเลียงเมทแอมเฟตามีนไป เป็นทรัพย์สินที่ใช้ในการกระทำความผิดของจำเลยทั้งสิ้นโดยตรง โดยจำเลยที่ 1 เป็นผู้นำรถยนต์มาใช้ด้วยการรู้เห็นของจำเลยที่ 1 ซึ่งเป็นผู้ครอบครองใช้รถยนต์นั้นอยู่ จึงต้องรับรถยนต์ของกลางตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 33 (1)

1.2 คดีที่พบยาเสพติดของกลางอยู่ใต้คัสซีรถยนต์บรรทุกสิบล้อ

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 277/2540 เมทแอมเฟตามีนของกลางจำนวนถึง 170 เม็ดถูกบรรจุไว้ในถุงพลาสติกผูกมัดติดกับสายไฟใต้คัสซี แสดงว่าผู้กระทำการดังกล่าวต้องมีเวลาและโอกาสอยู่กับรถยนต์คันเกิดเหตุมาก หากผู้กระทำประสงค์จะกลั่นแกล้งจำเลยแล้วก็ไม่มีความจำเป็นต้องใช้ของกลางจำนวนมากและนำไปผูกมัดซ่อนอยู่ในที่เร้นลับเช่นนั้น ที่จำเลยนำสืบว่าจำเลยอาจถูก ส. กลั่นแกล้งนั้นคงมีแต่จำเลยเท่านั้นที่เบิกความเป็นพยาน ทั้งสาเหตุโกรธเคืองระหว่างจำเลยกับ ส.ก็เกิดก่อนเกิดเหตุถึง 1 ปีมาแล้ว ยากที่จะรับฟังเป็นความจริงได้ยิ่งกว่านั้น พ. นายจ้างของจำเลยยังเคยเตือนจำเลยว่ายามีของผิดกฎหมายไว้ในรถยนต์คันเกิดเหตุ แสดงว่านายจ้างของจำเลยเองก็ยังไม่มีความไว้วางใจจำเลยเช่นกัน เมื่อพยานหลักฐานจำเลยไม่อาจหักล้างพยานหลักฐานโจทก์ได้ จำเลยจึงมีความผิดฐานมีเมทแอมเฟตามีนไว้ในครอบครองโดยไม่ได้รับอนุญาต (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 277/2540, 2540)

2. กรณีการขนยาเสพติดของกลางในรถในลักษณะไม่ซุกซ่อน ศาลฎีกาถือว่ารถยนต์เป็นยานพาหนะที่ใช้ในการเดินทางอยู่แล้ว ไม่ใช่ทรัพย์สินที่ใช้ในการกระทำความผิดโดยตรง ได้แก่

2.1 คดีที่พบบยาเสพติดของกลางวางอยู่บริเวณเบาะนั่งคนขับ

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1703/2545 จำเลยเพียงแต่ซุกซ่อนกัญชาของกลางไว้ใต้เบาะนั่งด้านคนขับในรถยนต์ของกลางเท่านั้น รถยนต์ของกลางจึงไม่ใช่ยานพาหนะหรือทรัพย์สินที่จำเลยได้ใช้ในการกระทำความผิดฐานมีกัญชาไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายโดยตรง จึงไม่อาจจับได้ต้องคืนรถยนต์ของกลางแก่เจ้าของ (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1703/2545, 2545) คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6182/2545 จำเลยทั้งสามวางกัญชาแห้งอัดแท่งของกลางไว้ที่พื้นวางเท้าหลังเบาะคนขับรถยนต์กระบะ โดยมีได้ใช้รถยนต์กระบะเป็นที่ซุกซ่อนกัญชาแห้งอัดแท่งดังกล่าว รถยนต์กระบะจึงมิใช่ยานพาหนะซึ่งจำเลยทั้งสามได้ใช้ในการกระทำความผิดฐานมียาเสพติดให้โทษไว้ในครอบครองโดยไม่ได้รับอนุญาต จึงไม่อาจจับได้ (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6182/2545, 2545)

2.2 คดีที่พบบยาเสพติดของกลางวางอยู่ในกระเป๋าทันหลังรถยนต์ของกลาง

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2584/2549 คดีที่โจทก์ฟ้องอ้างว่าจำเลยทั้งสองร่วมกันมียาเสพติดให้โทษในประเภท 1 ไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายนั้น จำเลยทั้งสองซุกซ่อนเมทแอมเฟตามีนจำนวน 4,000 เม็ด ไว้ใต้เบาะที่นั่งในรถยนต์ของกลาง และเก็บเมทแอมเฟตามีนจำนวน 296,000 เม็ด กับเฮโรอีนจำนวน 10 แท่ง ของกลางในกระเป๋าทันหลังรถยนต์ของกลางเท่านั้น จำเลยทั้งสองหาได้ดัดแปลงสภาพรถยนต์ของกลางทั้งสองคันเพื่อจะซุกซ่อนยาเสพติดให้โทษแต่อย่างใดไม่ รถยนต์ของกลางทั้งสองคันจึงมิใช่ทรัพย์สินที่ใช้ในการกระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติดให้โทษโดยตรงอันจะพึงรับตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 33 (1) (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2584/2549, 2549)

2.3 คดีที่พบบยาเสพติดของกลางวางไว้ที่ตะแกรงหน้ารถจักรยานยนต์

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 469/2547 เมื่อโจทก์กล่าวอ้างว่าจำเลยมีเมทแอมเฟตามีนไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่าย โจทก์ย่อมมีหน้าที่นำสืบให้ได้ความชัดเจนถึงข้อเท็จจริงดังกล่าว แต่โจทก์นำสืบเพียงว่าสายลับโทรศัพท์มาแจ้งร้อยตำรวจเอก ส. ว่าจะมีผู้นำยาเสพติดให้โทษไปส่งให้แก่ลูกค้า ร้อยตำรวจเอก ส. กับพวกจึงคอยดักจับกุม ต่อมาจับกุมจำเลยได้พร้อมเมทแอมเฟตามีน ชั่งจับกุมและชั่งสอบสวนจำเลยให้การรับสารภาพ เมื่อโจทก์มิได้นำสายลับมาเป็นพยานเบิกความว่าจำเลยจะนำเมทแอมเฟตามีนของกลางไปจำหน่ายให้กับผู้ใด ที่ไหน อย่างไร พยานหลักฐานโจทก์จึงไม่พอรับฟังว่าจำเลยจะนำเมทแอมเฟตามีนของกลางไปจำหน่าย แม้โจทก์จะนำสืบว่าในชั้นจับกุมและชันสอบสวนจำเลยให้การรับสารภาพ แต่การรับสารภาพของจำเลยเป็นเพียงพยานบอกเล่า มีน้ำหนักน้อย เมื่อโจทก์ไม่มีพยานหลักฐานอื่นใดมานำสืบประกอบ แม้เมทแอมเฟตามีนของกลางจะมีจำนวนถึง 404 เม็ด แต่เมื่อคำนวณน้ำหนักเป็นสารบริสุทธิ์แล้วไม่ถึง 20 กรัม จึงไม่ต้องด้วยข้อสันนิษฐานว่ามีไว้ในครอบครองเพื่อ

จำหน่ายตามพระราชบัญญัติยาเสพติดให้โทษฯ มาตรา 15 วรรคสอง (เดิม) พยานหลักฐานโจทก์จึงไม่พอพียงว่าจำเลยมีเมทแอมเฟตามีนของกลางไว้เพื่อจำหน่าย การที่จำเลยใช้กระดาษหนังสือนิตยสารห่อหุ้มเมทแอมเฟตามีนของกลางแล้ววางไว้ที่ตะแกรงด้านหน้ารถจักรยานยนต์ของกลางโดยเปิดเผย ถือไม่ได้ว่าจำเลยได้ใช้รถจักรยานยนต์ของกลางในการกระทำความผิดฐานมีเมทแอมเฟตามีนไว้ในครอบครองโดยไม่ได้รับอนุญาต รถจักรยานยนต์ของกลางจึงไม่ใช่ทรัพย์สินที่จำเลยได้ใช้ในการกระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 33 (1) (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 469/2547, 2547)

วัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2 ที่ว่า เพื่อศึกษาการรับฟังพยานหลักฐานในคดีที่พยานเสพติดของกลางในรศ ผลการวิจัยพบว่า สามารถแยกได้ 2 กรณี ดังนี้

1. กรณีที่เจ้าพนักงานตำรวจชุดจับกุมพยานโจทก์เบิกความแตกต่างกันในข้อสาระสำคัญ ศาลฎีกาถือว่าเป็นข้อพิรุธ คำเบิกความของพยานโจทก์จึงไม่มีน้ำหนักให้รับฟังเป็นความจริงได้ ได้แก่

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1369/2533 พิเคราะห์แล้ว ข้อเท็จจริงที่โจทก์จำเลยไม่ได้นำเสนอโต้แย้งกันเป็นอย่างอื่นฟังได้ว่า วันเกิดเหตุจำเลยทั้งสามได้นั่งมาในรถยนต์กระบะของกลางพร้อมกับชายอีก 2 คนที่ยังไม่ได้ตัวมาฟ้องโดยหนึ่งในสองคนนั้นเป็นคนขับ เวลา 13 นาฬิกาเศษ คนขับได้ขับรถของกลางเข้าไปในถนนเทศบาลสาย 3 แขวงวัดกัลยาณ์ เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร อันเป็นซอยที่เกิดเหตุแล้วกลับรถที่ท้ายซอยออกมาจอดชิดซ้ายอยู่ห่างจากปากซอยประมาณ 20 เมตร ต่อมาจำเลยทั้งสามถูกเจ้าพนักงานตำรวจจับกุมกล่าวหาว่ากระทำความผิดคดีนี้ และเจ้าพนักงานตำรวจค้นรถยนต์ของกลางพบกัญชาของกลางบรรจุอยู่ในกระเป๋าสีดำและสีแดงกระเป๋ละ 2 ห่อหนักห่อละ 1 กิโลกรัม ส่วนชายคนขับรถกับชายอีกคนหนึ่งหลบหนีไป ปัญหาพิพาทในชั้นนี้มีว่า จำเลยทั้งสามกระทำความผิดตั้งฟ้องหรือไม่ คดีนี้จำเลยทั้งสามให้การต่อสู้คดีมาตั้งแต่แรกเมื่อถูกจับกุมแล้วว่ากัญชาของกลางไม่ได้เป็นของจำเลยทั้งสาม จำเลยที่ 1 ที่ 2 เป็นเพียงผู้อาศัยรถของนายไก่อจากจังหวัดอุดรธานีเข้ามาที่กรุงเทพมหานครด้วย โดยจำเลยที่ 1 จะพาจำเลยที่ 2 ซึ่งเป็นลูกของนายไก่อมาหางานทำในกรุงเทพมหานคร ส่วนจำเลยที่ 3 ต่อสู้คดีว่านายไก่อนัดกับจำเลยที่ 3 ไว้ก่อนเกิดเหตุ 2 - 3 วันแล้วว่านายไก่อจะมารับจำเลยที่ 3 ที่พระโขนงเกี่ยวกับเรื่องไปซื้อวัวควายและได้ต่อสู้คดีเช่นนี้มาตลอดจนถึงชั้นสอบสวนและชั้นศาล ในชั้นสอบสวนจำเลยทั้งสามก็ให้การว่าถูกจับกุมที่ร้านอาหารไม่ได้ถูกจับขณะอยู่บนรถยนต์ของกลาง โจทก์มีประจักษ์พยานคือ ร้อยตำรวจเอกเจตชาย สัตตบุศย์ นายดาบตำรวจอภิรุณ เอมระดีและจำเลยตำรวจจตุรงค์ น้อยวงศ์ ผู้ร่วมกันจับกุมจำเลยทั้งสาม พยานทั้งสามปากนี้เบิกความยืนยันว่า ระหว่างที่พยานทั้งสามพากันตรงเข้าไปที่รถยนต์กระบะของกลาง มีชาย 2 คน เปิดประตูหน้ารถวิ่งหนีออกไปทางข้างซอย แต่จำเลยทั้งสามนั่งอยู่ในกระบะท้ายรถ พบกระเป๋าสีดำวางอยู่บนตักจำเลยที่ 1 และพบ

กระเป๋าสีแดงขนาดเดียวกับกระเป๋าสีดำวางอยู่ในรถ ทั้งสองใบ มีกัญชาของกลางบรรจุอยู่ เนื่องจากคดีนี้จำเลยทั้งสามต่อสู้คดีว่ากัญชาของกลางไม่ใช่ของจำเลยทั้งสาม แต่เป็นของนายโจทก์ที่หลบหนีไปเมื่อข้อเท็จจริงฟังได้ว่ามีคนหลบหนีไปได้ 2 คน และคนที่หลบหนีคนหนึ่งเป็นคนขับรถของกลางด้วยแล้ว พฤติการณ์ของคนที่หลบหนีไปทั้งสองคนนั้นเห็นได้ชัดว่าเป็นพริฐและน่าจะต้องเป็นเจ้าของหรือมีส่วนร่วมรู้ด้วยอย่างแน่นอน ดังนั้นการที่จะฟังว่าจำเลยทั้งสามเป็นคนร้ายกระทำความผิดคดีนี้ด้วยก็ต้องอาศัยจากพฤติการณ์ของจำเลยทั้งสามเท่านั้นว่าเป็นพริฐเพียงไร มีส่วนเกี่ยวข้องกับกัญชาของกลางอย่างไร และข้อเท็จจริงเป็นดังที่โจทก์นำเสนอหรือไม่ ทั้งนี้เพราะโดยเหตุผลตามธรรมดาแล้ว การที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งนั่งไปในรถยนต์คันเดียวกันกับผู้กระทำความผิด โดยเฉพาะความผิดเกี่ยวกับการมีสิ่งของผิดกฎหมายไว้ในครอบครองโดยไม่ได้รับอนุญาตนั้น ไม่เป็นเหตุผลที่จะให้ฟังเป็นยุติว่า จะต้องร่วมกระทำความผิดในความผิดฐานนั้นไปด้วย ศาลฎีกาได้พิเคราะห์คำเบิกความของพยานโจทก์ทั้งสามปากโดยละเอียดแล้ว ปรากฏว่าพยานโจทก์ทั้งสามปากเบิกความแตกต่างกันในข้อสาระสำคัญ กล่าวคือ ร้อยตำรวจเอกเชิดชายกับจำเลยตำรวจนครบาลเบิกความว่า พบกระเป๋าสีแดงวางอยู่บนกระเป๋าสีดำตอนในสุดของท้ายรถยนต์กระบะ แต่นายดาบตำรวจอิฐกลับเบิกความว่า ตรวจค้นพบกระเป๋าสีแดงที่บรรจุกัญชาอยู่ในแก่งด้านหลังคนขับจึงเป็นข้อพริฐ โดยเฉพาะคดีนี้จำเลยทั้งสามก็ต่อสู้คดีมาตั้งแต่แรกว่ากัญชาของกลางเป็นของเจ้าของรถ รูปคดีจึงเป็นที่น่าสงสัยว่าเหตุการณ์ตอนจับกุมจำเลยทั้งสามจะเป็นดังที่โจทก์นำเสนอหรือเป็นดังที่จำเลยทั้งสามต่อสู้คดีไว้ เมื่อพยานโจทก์เบิกความแตกต่างกันในข้อสาระสำคัญเป็นพริฐเช่นนี้ พยานหลักฐานของโจทก์ในส่วนที่เกี่ยวกับพฤติการณ์ของจำเลยทั้งสามโดยเฉพาะจำเลยที่ 1 ที่ว่านั่งอยู่ในรถโดยเอากระเป๋าสีดำกัญชาวางไว้บนตัก จึงไม่มีน้ำหนักให้รับฟังเป็นความจริงได้ ข้อเท็จจริงฟังได้เพียงว่า จำเลยทั้งสามได้นั่งรถยนต์กระบะของกลางมาพร้อมกับชาย 2 คน ที่หลบหนีไปได้เท่านั้น ไม่มีส่วนรู้เห็นด้วยเกี่ยวกับกัญชาของกลางรายนี้ ศาลอุทธรณ์พิพากษายกฟ้องขอรับฎีกาของโจทก์ฟังไม่ขึ้น (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1369/2533, 2533)

2. กรณีที่เจ้าพนักงานตำรวจชุดจับกุมพยานโจทก์เบิกความไม่แตกต่างกันในข้อสาระสำคัญ ศาลฎีกาถือว่าจำเลยอื่นที่นั่งมาในรถที่พบยาเสพติดของกลางในลักษณะที่วางยาเสพติดไว้โดยมิได้ขู่มั่นคงดัดแปลงตัวรถ โดยเดินทางไปพร้อมกัน กลับมาพร้อมกันโดยรถยนต์คันเดียวกันนั้น มีความผิดฐานเป็นตำรวจร่วมตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 83 ได้แก่

2.1 คดีที่พบยาเสพติดของกลางอยู่ที่บริเวณหน้ารถด้านคนขับ

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 7834/2544 (ประชุมใหญ่) จำเลยที่ 4 มีเมทแอมเฟตตามีนอันเป็นยาเสพติดให้โทษในประเภท 1 จำนวน 197 เม็ด ไว้ในครอบครองโดยไม่ได้รับอนุญาต เจ้าพนักงานตำรวจจับจำเลยที่ 4 ได้พร้อมจำเลยที่ 1 ถึงที่ 3 โดยจำเลยทั้งสี่นั่งมาด้วยกันในรถยนต์บรรทุกของกลางซึ่งมีจำเลยที่ 1 เป็นคนขับ และเมทแอมเฟตตามีนจำนวน

ดังกล่าวซ่อนอยู่ที่บริเวณหน้ารถด้านคนขับ เมทแอมเฟตามีนดังกล่าวจำเลยที่ 4 เพิ่งไปรับมาในวันนั้น จำเลยทั้งสองออกเดินทางไปพร้อมกัน กลับมาพร้อมกัน โดยรถยนต์บรรทุกคันเดียวกัน แสดงว่าขณะนำเมทแอมเฟตามีนมาไว้ในรถจำเลยทั้งสองอยู่ด้วยกันตลอด การมีเมทแอมเฟตามีนอันเป็นยาเสพติดให้โทษในประเภท 1 ไว้ในครอบครองเป็นความผิด จำเลยทั้งสองยอมทราบดีหากจำเลยทั้งสองไม่มีเจตนาร่วมกันแล้ว จำเลยที่ 4 ย่อมไม่กล้ากระทำโดยเปิดเผยให้ผู้อื่นรู้ โดยเฉพาะจำเลยที่ 1 เป็นนายจ้างของจำเลยที่ 4 จำเลยที่ 4 ย่อมจะต้องปกปิดอย่างยิ่ง การที่จำเลยทั้งสองเพียงแต่ซ่อนเมทแอมเฟตามีนไว้ในที่บริเวณหน้ารถด้านคนขับ รถยนต์ของกลางจึงไม่ใช่ยานพาหนะซึ่งได้ใช้ในการกระทำความผิดฐานมีเมทแอมเฟตามีนไว้ในครอบครองโดยไม่ได้รับอนุญาตโดยตรง จึงไม่อาจจับตาม พ.ร.บ. ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522 มาตรา 102 ได้ (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 7834/2544 (ประชุมใหญ่), 2544)

2.2 คดีที่พบยาเสพติดของกลางอยู่บริเวณหลังเบาะของคนขับ

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4338/2560 พฤติการณ์ของจำเลยที่ 3 ที่ร่วมเดินทางกับจำเลยที่ 1 และที่ 2 ไปยังจังหวัดเชียงใหม่ และพาจำเลยที่ 1 และที่ 2 ไปพักค้างคืนอยู่ที่อำเภอฝางและอำเภอเชียงดาวรวมเป็นเวลาถึง 4 วัน และจำเลยที่ 1 มีพฤติการณ์ไปรับยาเสพติดของกลางจากผู้ส่งยาเสพติดทางภาคเหนือดังกล่าว แสดงถึงข้อพิรุธที่จำเลยที่ 3 ร่วมเดินทางไปกับจำเลยที่ 1 และที่ 2 ตลอดเวลา ทั้งยาเสพติดของกลางที่ตรวจพบในรถตู้ดังกล่าว นั้น มีจำนวนมาก จำเลยที่ 3 ย่อมสามารถสังเกตเห็นได้ง่าย เมื่อจำเลยที่ 1 ไปรับยาเสพติดของกลางมาจากผู้ส่งยาเสพติด การที่ยาเสพติดดังกล่าวซุกซ่อนอยู่บริเวณหลังเบาะของคนขับซึ่งขณะจับกุมนั้นมีจำเลยที่ 1 เป็นผู้ขับ จึงมีเหตุผลเชื่อว่าจำเลยที่ 3 ร่วมรู้เห็นและมีเจตนาพร้อมกับจำเลยที่ 1 ในการเดินทางไปรับยาเสพติดของกลางจากอำเภอฝางและอำเภอแม่เมาะ พยานหลักฐานที่โจทก์นำสืบมามีเหตุผลและน้ำหนักรับฟังได้โดยปราศจากความสงสัยว่า จำเลยที่ 3 ร่วมกับจำเลยที่ 1 มียาเสพติดของกลางไว้ในครอบครอง เพื่อจำหน่าย

อภิปรายผล

ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาพฤติการณ์การขนยาเสพติดของกลางในรถประเด็นนี้สามารถแยกอภิปรายได้เป็น 2 กรณี ดังนี้

กรณีแรก คดีที่พบยาเสพติดของกลางในลักษณะที่ถูกซุกซ่อนอยู่ในรถยนต์ อาทิเช่น ยาเสพติดของกลางที่ถูกบรรจุอยู่ในถุงพลาสติกผูกมัดติดกับสายไฟใต้คัสซีรถยนต์บรรทุกสิบล้อ (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 277/2540, 2540) หรือที่ถูกซ่อนไว้ใต้พวงมาลัยรถยนต์ (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2749/2543, 2543) พฤติการณ์การขนยาเสพติดของกลางในลักษณะนี้ ศาลฎีกาถือว่ายาเสพติดของกลางได้ถูกซุกซ่อนไว้เพื่อไม่ให้ถูกตรวจพบได้โดยง่าย รถยนต์ของกลางจึงเป็น

ทรัพย์สินที่ใช้ในการกระทำความผิด จึงต้องริบรายนต์ของกลางตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 33 (1)

กรณีที่สอง คดีที่พบบยาเสพติดของกลางในลักษณะที่ไม่ได้ถูกซุกซ่อนอยู่ในรถยนต์ อาทิ เช่น คดีที่จำเลยเพียงแต่ซ่อนเมทแอมเฟตามีนไว้ในบริเวณหน้ารถด้านคนขับ (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 7834/2544 (ประชุมใหญ่), 2544) หรือคดีที่จำเลยเพียงแต่ซุกซ่อนกัญชาของกลางไว้ในเบาะนั่งด้านคนขับในรถยนต์ของกลางเท่านั้น (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1703/2545, 2545) หรือคดีที่จำเลยวางกัญชาแห้งอัดแท่งของกลางไว้ในพื้นวางเท้าหลังเบาะคนขับรถยนต์กระบะ (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6182/2545, 2545) หรือคดีที่จำเลยใช้กระดาษหนังสือนิตยสารห่อหุ้มเมทแอมเฟตามีนของกลางแล้ววางไว้ในที่ตะแกรงด้านหน้ารถจักรยานยนต์ของกลาง โดยเปิดเผย (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 469/2547, 2547) หรือคดีที่จำเลยเก็บยาเสพติดของกลางไว้ในกระเป๋ที่กระโปรงหลังรถยนต์ของกลาง (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2584/2549, 2549) พฤติการณ์การขนยาเสพติดในลักษณะนี้ ศาลฎีกาถือว่ายาเสพติดของกลางไม่ได้ถูกซุกซ่อนไว้เพื่อไม่ให้ถูกตรวจพบได้โดยง่าย รถยนต์ที่ใช้ขนยาเสพติดของกลางมิได้ถูกดัดแปลงเพื่อซุกซ่อนยาเสพติด จึงไม่ใช่ยานพาหนะซึ่งได้ใช้ในการกระทำความผิดฐานมียาเสพติดไว้ในครอบครอง โดยไม่ได้รับอนุญาตโดยตรง จึงไม่อาจริบได้

ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อศึกษาการรับฟังพยานหลักฐานในคดีที่พบบยาเสพติดของกลางในรถ ประเด็นนี้สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

ประเด็นการชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานในคดีอาญา ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 227 บัญญัติว่า “ให้ศาลใช้ดุลพินิจวินิจฉัยชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานทั้งปวง อย่าพิพากษาลงโทษจนกว่าจะแน่ใจว่ามีการกระทำความผิดจริงและจำเลยเป็นผู้กระทำความผิดนั้น เมื่อมีเหตุสงสัยตามสมควรว่าจำเลยได้กระทำความผิดหรือไม่ ให้ยกประโยชน์แห่งความสงสัยนั้นให้จำเลย” อาจารย์ภัทรศักดิ์ วรรณแสง ได้อธิบายมาตรานี้ไว้ว่า การชั่งน้ำหนักพยานหลักฐานในคดีอาญา ศาลจะพิจารณาพยานหลักฐานของโจทก์ก่อนว่ามีน้ำหนักรับฟังลงโทษจำเลยได้หรือไม่ หากพยานหลักฐานของโจทก์ไม่มีน้ำหนักรับฟังลงโทษจำเลยเสียแล้ว ศาลย่อมยกฟ้องโดยไม่จำเป็นต้องพิจารณาพยานจำเลย แต่ถ้าพยานหลักฐานของโจทก์มีน้ำหนักรับฟังได้ในเบื้องต้น ศาลจะพิจารณาพยานหลักฐานของฝ่ายจำเลยต่อไปว่ามีน้ำหนักรับฟังหักล้างพยานของโจทก์ได้หรือไม่ หากรับฟังหักล้างได้ ศาลจะยกฟ้อง แต่ถ้าไม่มีน้ำหนักหักล้างพยานโจทก์ ศาลจะพิพากษาลงโทษจำเลย ในการนำสืบพยานของฝ่ายโจทก์นั้น โจทก์จึงต้องนำสืบพยานหลักฐานให้มีน้ำหนักมั่นคง ชัดแจ้งและ น่าเชื่อถือ (clear and convincing) และปราศจากข้อสงสัยใดๆ (proof beyond reasonable doubts) (ภัทรศักดิ์ วรรณแสง, 2563)

ผู้วิจัยขออธิบายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 227 เพิ่มเติมเพื่อให้เห็นภาพชัดเจนว่า การที่ศาลจะพิจารณาพยานหลักฐานของโจทก์ในคดียาเสพติดก่อนว่ามี

น้ำหนักรับฟังโทษจำเลยได้หรือไม่นั้น ศาลต้องพิจารณาคำเบิกความของพยานโจทก์ซึ่งเป็นเจ้าพนักงานตำรวจชุดจับกุมโดยปกติจะต้องมาเบิกความสองปากหรือสามปากซึ่งเป็นพยานคู่คำเบิกความของพยานคู่ต้องไม่แตกต่างกันในข้อสาระสำคัญ ในคดียาเสพติดมีข้อสาระสำคัญได้แก่ ในขณะที่เข้าจับกุม เจ้าพนักงานตำรวจชุดจับกุมต้องเบิกความให้ตรงกันว่าตำแหน่งที่พบยาเสพติดของกลางอยู่ที่ใด หากเจ้าพนักงานตำรวจชุดจับกุมเบิกความแตกต่างกันในข้อสาระสำคัญ ตัวอย่างเช่น ใน (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1369/2533, 2533) ศาลฎีกาพิพากษาว่า “ปรากฏว่าพยานโจทก์ทั้งสามปากเบิกความแตกต่างกันในข้อสาระสำคัญ กล่าวคือร้อยตำรวจเอกเชิดชายกับจำเลยตำรวจนครบาลเบิกความว่า พบกระเป๋าสีแดงวางอยู่บนกระเป๋าสีฟ้าตอนในสุดของท้ายรถยนต์กระบะ แต่นายดาบตำรวจอิฐกลับเบิกความว่าตรวจค้นพบกระเป๋าสีแดงที่บรรจุยาอยู่ในเก๋งด้านหลังคนขับจึงเป็นข้อพิรุธเมื่อพยานโจทก์เบิกความแตกต่างกันในข้อสาระสำคัญเป็นพิรุธเช่นนี้พยานหลักฐานของโจทก์ในส่วนที่เกี่ยวกับพฤติการณ์ของจำเลยทั้งสามโดยเฉพาะจำเลยที่ 1 ที่ว่านั่งอยู่ในรถโดยเอากระเป๋าสีฟ้าวางไว้บนตัก จึงไม่มีน้ำหนักให้รับฟังเป็นความจริงได้” จะเห็นได้ว่าเจ้าพนักงานตำรวจชุดจับกุมพยานโจทก์พยายามเบิกความให้จำเลยที่ 1 เข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติดของกลางโดยเบิกความว่า “จำเลยที่ 1 นั่งอยู่ในรถโดยเอากระเป๋าสีฟ้าวางไว้บนตัก” เพื่อให้จำเลยที่ 1 ต้องรับผิดชอบเป็นตัวการร่วม ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 83 แต่เมื่อพยานโจทก์ซึ่งเป็นพยานคู่เบิกความแตกต่างกันในข้อสาระสำคัญซึ่งศาลฎีกาถือเป็นพิรุธแล้ว คำเบิกความของพยานโจทก์จึงไม่มีน้ำหนักให้รับฟังเป็นความจริงได้

หากเจ้าพนักงานตำรวจชุดจับกุมพยานโจทก์เบิกความไม่แตกต่างกันในสาระสำคัญแล้วศาลก็จะถือว่าจำเลยอื่นที่นั่งมาในรถที่พบยาเสพติดของกลางมีเจตนาร่วมกันมียาเสพติดให้โทษไว้ในครอบครอง จำเลยอื่นที่นั่งมาในรถที่พบยาเสพติดของกลางจึงต้องรับผิดชอบตัวการร่วมตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 83 ซึ่งอธิบายได้ว่าเป็นรูปแบบความรับผิดชอบทางอาญาในกรณีที่บุคคล ตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปได้กระทำความผิดร่วมกันในความผิดอันหนึ่ง กล่าวคือ ผู้กระทำความผิดทั้งหลายนั้นจะต้องมี “การกระทำความผิดร่วมกัน” และ “เจตนาร่วมกัน” นั้นเอง (จิตติ ติงศภักดิ์, 2546) แม้คดีในลักษณะนี้จำเลยที่ 1 คนขับรถต่อสู้อย่างยาเสพติดของกลางเป็นของจำเลยที่ 4 ที่นั่งมาในรถ (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 7834/2544 (ประชุมใหญ่) หรือ คดีที่จำเลยที่ 3 ที่นั่งมาในรถต่อสู้อย่างยาเสพติดของกลางเป็นของจำเลยที่ 1 คนขับรถที่ไปรับยาเสพติดมาจากผู้ส่งยาเสพติด (คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4338/2560, 2560) ศาลก็จะถือว่าข้อต่อสู้ดังกล่าวง่ายแก่การกล่าวอ้าง ไม่มีน้ำหนักพอที่จะรับฟังหักล้างคำเบิกความของพยานโจทก์ได้

สรุป/ข้อเสนอแนะ

คดีที่ขมยาเสพติดในลักษณะที่ซุกซ่อนอยู่ในรถยนต์ ศาลฎีกาถือว่ารถยนต์ของกลางเป็นทรัพย์สินที่ใช้ในการกระทำความผิด จึงต้องริบรถยนต์ของกลางตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 33 (1) แต่คดีที่ขมยาเสพติดในลักษณะที่ไม่ได้ซุกซ่อนอยู่ในรถยนต์ เช่น ไว้ที่บริเวณหน้ารถด้านคนขับ หรือไว้ที่พื้นวางเท้าหลังเบาะคนขับรถยนต์ ศาลฎีกาถือว่ารถยนต์ของกลางไม่ใช่ยานพาหนะซึ่งได้ใช้ในการกระทำความผิดฐานมียาเสพติดไว้ในครอบครองโดยตรง จึงไม่อาจริบได้ ส่วนการรับฟังพยานหลักฐานในคดีที่พบยาเสพติดของกลางในรถยนต์ ศาลต้องพิจารณาคำเบิกความของพยานโจทก์ซึ่งเป็นเจ้าพนักงานตำรวจชุดจับกุมโดยปกติจะต้องมาเบิกความสองปากหรือสามปากซึ่งเป็นพยานคู่ คำเบิกความของพยานคู่ต้องไม่แตกต่างกันในข้อสาระสำคัญ หากเบิกความแตกต่างกันในสาระสำคัญ ศาลถือว่ามีความพิรุธและไม่รับฟังคำเบิกความของพยานโจทก์ ผู้เขียนมีข้อเสนอแนะ ดังนี้ 1) การขมยาเสพติดควรวางยาเสพติดไว้ในห้องโดยสารรถยนต์ และไม่ควรถัดแปลงส่วนใดของรถยนต์ให้เป็นที่ยกขมยาเสพติด 2) เจ้าพนักงานตำรวจชุดจับกุมควรซ้อมเบิกความก่อนวันนัดเบิกความหนึ่งวันเพื่อไม่ให้เบิกความแตกต่างกันในข้อสาระสำคัญ

เอกสารอ้างอิง

- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 277/2540. (2540). คดีที่พบยาเสพติดของกลางอยู่ใต้คัสซีร์รถบรรทุก ลีบล้อ. เรียกใช้เมื่อ 1 ตุลาคม 2565 จาก <https://deka.in.th/view-5022.html>
- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1369/2533. (2533). คดีที่ตำรวจชุดจับกุมเบิกความแตกต่างกันในข้อ สาระสำคัญ. เรียกใช้เมื่อ 1 ตุลาคม 2565 จาก <https://deka.in.th/view-23457.html>
- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1703/2545. (2545). คดีที่พบยาเสพติดของกลางอยู่ใต้เบาะนั่งคนขับ. เรียกใช้เมื่อ 1 ตุลาคม 2565 จาก <https://deka.in.th/view-44128.html>
- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2584/2549. (2549). คดีที่พบยาเสพติดของกลางวางอยู่ในกระเป๋าทัน กระโปรงหลังรถ. เรียกใช้เมื่อ 1 ตุลาคม 2565 จาก <https://deka.in.th/view-269126.html>
- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2749/2543. (2543). คดีที่พบยาเสพติดของกลางซ่อนไว้ใต้พวงมาลัย รถยนต์. เรียกใช้เมื่อ 1 ตุลาคม 2565 จาก <https://deka.in.th/view-34927.html>
- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4338/2560. (2560). คดีที่พบยาเสพติดของกลางอยู่บริเวณหลังเบาะ ของคนขับ. เรียกใช้เมื่อ 1 ตุลาคม 2565 จาก <https://deka.in.th/view-612822.html>

- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 469/2547. (2547). คดีที่พบบยาเสพติดของกลางวางไว้ที่ตะแกรงหน้ารถจักรยานยนต์. เรียกใช้เมื่อ 1 ตุลาคม 2565 จาก <https://deka.in.th/view-410745.html>
- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6182/2545. (2545). คดีที่พบบยาเสพติดของกลางที่พื้นวางเท้าหลังเบาะคนขับ. เรียกใช้เมื่อ 1 ตุลาคม 2565 จาก <https://deka.in.th/view-49103.html>
- คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 7834/2544 (ประชุมใหญ่). (2544). คดีที่พบบยาเสพติดของกลางอยู่ที่บริเวณหน้ารถ. เรียกใช้เมื่อ 1 ตุลาคม 2565 จาก <https://deka.in.th/view-42680.html>
- จิตติ ติงศรัทีย. (2546). คำอธิบายประมวลกฎหมายอาญา ภาค 1. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพมหานคร: สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา.
- ภัทรศักดิ์ วรรณแสง. (2563). การรับฟังพยานหลักฐานในคดีอาญา. เรียกใช้เมื่อ 30 มีนาคม 2565 จาก <https://www.stou.ac.th/schoolsweb/law/UploadedFile/41717-12.pdf>
- สำนักงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กระทรวงยุติธรรม. (2564). รายงานผลการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดประจำปีงบประมาณ 2564. เรียกใช้เมื่อ 1 ตุลาคม 2565 จาก https://www.oncb.go.th/SitePages/narcotics_effect.aspx